

Motion till riksdagen 2019/20:3514

av **Hans Wallmark m.fl. (M)**

med anledning av skr. 2019/20:91 Resultatskrivelse om utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd genom multilaterala organisationer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges multilaterala bistånd bör koncentreras till ett lägre antal organisationer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka den andel av biståndet som går till humanitära insatser och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige enbart bör ge kärnstöd till organisationer där man har god kontroll och uppföljning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en redovisning av resultatet av Sveriges engagemang i FN:s hjälporganisation för Palestinaflyktingar (Unrwa) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges stöd för utvecklingssamarbete ska utgå från svenska intressen och värderingar. De utmaningar som Sverige och stora delar av världen nu står inför i pandemins spår aktualiserar avgörande frågor om behovet av global samverkan och välfungerande multilaterala organisationer, inte minst inom hälsoområdet. Sverige måste agera strategiskt och sammanhållet för att värna och stärka den regelbaserade, multilaterala världssordningen.

Att stå upp för multilateralismen förutsätter ett starkt alliansbyggande likasinnade länder emellan. EU:s förmåga att agera gemensamt och utgöra en tydlig röst i multilate-

rala processer bör således stärkas och utvecklas. Det europeiska samarbetet ska fungera som en förebild och inspirationskälla för andra delar av världen. Ett starkt svenskt engagemang i EU är därför en förutsättning för att nå genomslag i FN. Likaså är värnandet av den transatlantiska länken avgörande för en stark demokratisk värdegemenskap på det globala planet.

Sveriges engagemang i FN-systemet ska präglas av en tydlig reformagenda med krav på effektivitet, ansvarsutkrävande och korruptionsbekämpning. Lika viktigt är värnandet av de mänskliga rättigheterna och demokratin, i en tid när våra normer utmanas alltmer.

I egenskap av en stor bidragsgivare till FN-systemet bör Sverige också i än högre grad ställa krav för att säkerställa att våra intressen tillvaratas och våra värderingar får genomslag. Regeringen bör fortsatt aktivt verka för att fler svenskar anställs i FN-systemet, i nivå med Sveriges finansiella bidrag. Det är särskilt betydelsefullt i en tid när auktoritära stater ökar sitt engagemang för att nå inflytande i multilaterala processer.

Det är även betydelsefullt att se det svenska engagemanget i världen som en helhet – från fredsbevarande till statsbyggande, från handelsfrämjande till globala hälsosatsningar.

Agenda 2030 ska utgöra en viktig målbild för svenskt bistånd såväl som för de multilaterala organisationerna. Det är särskilt viktigt att lyfta behovet av en politik för hög tillväxt i de fattigaste länderna för att uppnå målen om minskad fattigdom. Institutionsbyggande är här centralt, likaså effektivisering och god samordning mellan multilaterala organisationer.

Ett mer fokuserat bistånd

Dagens bistånd genom multilaterala organisationer är omfattande och brett. I regeringens resultatskrivelse noteras att det multilaterala systemet består av ca 200 organisationer. I resultatskrivelsen konstateras på flera ställen att Sverige är en av de största givarna till en rad olika organisationer.

Moderaterna menar att det svenska biståndet i högre grad bör vara fokuserat mot områden där Sverige kan bidra med ett tydligt mervärde. Det skulle öka Sveriges möjligheter till specialisering, effektivisering och påverkan och således vara ett viktigt steg för att säkerställa att de omfattande medel Sverige investerar i internationellt utvecklingssamarbete får så stort genomslag som möjligt. Riksdagen har även i samband med budgeten för 2019 tillkännagett för regeringen att biståndet ska fokuseras till ett lägre antal länder, för att få genomslag där det behövs mest och där vi når de mest utsatta, något som regeringen ännu inte återkommit kring. Moderaterna anser att det svenska utvecklingssamarbetet genom multilaterala organisationer bör koncentreras till ett lägre antal organisationer och särskilt prioritera det humanitära biståndet, global hälsa, klimat, jämställdhet samt institutionsbyggande.

Humanitära insatser

De humanitära behoven ökar på många håll i världen, även i EU:s omedelbara närområde. Moderaterna ser ett tydligt behov av att öka de humanitära insatsernas andel av svenskt bistånd, och Sverige har en viktig roll att spela i arbetet med att utveckla effektivitet såväl som transparens i det humanitära biståndet.

Kärnstöd och multi-bi-stöd

Resultatskrivelsen redogör för de utmaningar som olika organisationer möter kopplat till planering och förutsägbarhet när kärnstöden (icke öronmärkta stöd) utgör en mindre del av verksamhetens finansiering. Den långsiktighet som fleråriga kärnstöd bidrar till kan vara av stor betydelse för möjligheten att bedriva en god verksamhet. Samtidigt tydliggör resultatskrivelsen svårigheter i att särskilja resultaten av det svenska biståndet när det ges som kärnstöd, givet att det även finns andra givare. I de fall där Sverige ger kärnstöd är det av stor vikt att det finns en god kontroll och uppföljning.

Det bilaterala bistånd som förmedlas via en multilateral organisation, s.k. multi-bistöd, riskerar i vissa fall att försvåra samordningsvinster, när allt fler insatser är öronmärkta. Sverige bör här verka för att säkerställa bättre effektivitet vid multi-bi-stöd.

En ytterligare utmaning som framkommer i resultatskrivelsen rör risken för att olika FN-organ konkurrerar med varandra och att organisatoriska egenintressen blir alltför påtagliga. Det är i sammanhanget eftersträvansvärt att intensifiera arbetet med att nå en bättre FN-samordning på landsnivå.

Rapportering och uppföljning

Den resultatskrivelse som regeringen nu lämnat till riksdagen redogör för utvecklingen i ett antal multilaterala organisationer och redovisar därtill de svenska bidragen. Givet omfattningen av det svenska finansiella stödet är det ytterst betydelsefullt med en god redogörelse för resultaten och hur stödet gör konkret skillnad för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Det är även av stor vikt att ha en välfungerande uppföljning liksom mekanismer för att hantera missförhållanden, såsom korruptionsmisstankar eller att biståndsmedel används på ett sätt som motverkar deras syfte.

Trots den mediala granskningen och efterföljande debatt kring Unrwa presenteras inte det svenska engagemanget för organisationen eller dess verksamhet och resultat i skrivelsen. Det borde vara av särskild vikt för regeringen att redovisa resultatet av Sveriges engagemang i Unrwa. Moderaterna önskar således att regeringen återkommer till riksdagen med en redovisning av resultatet av Sveriges engagemang i Unrwa.

Hans Wallmark (M)

Hans Rothenberg (M)

Magdalena Schröder (M)

Tobias Billström (M)

Jessika Roswall (M)

Margareta Cederfelt (M)

Boriana Åberg (M)

Cecilia Widegren (M)

Pål Jonson (M)